TÜRKİYE BİRLEŞİK KOMÜNİST PARTİSİ

Program Tüzük

TBKP

59/634

Av. İnci ... UR
tarafından ... mıştır.

TÜRKİYE BİRLEŞİK KOMÜNİST PARTİSİ

PROGRAM
ve
TÜZÜK

TÜSTAV
İŞÇİ ve SOL HAREKET
ARAŞTIRMA KÜTÜPHANESİ
Sınıflama No: 324.256107
Demirbaş No: 461

Basıldığı Yer: MÜ-KA Matbaası
Haziran 1990

TÜRKİYE BİRLEŞİK KOMÜNİST PARTİSİ PROGRAMI

"Yaşamak! Bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşcesine,
bu hasret bizim!"

GİRİŞ

Türkiye Birleşik Komünist Partisi (TBKP), Türkiye İşçi Partisi (TİP) ve Türkiye Komünist Partisi'nin (TKP) birleşmesi ile oluşan, işçi sınıfının, öteki kent ve köy emekçilerinin, aydınların, gençlerin ve kadınların, Türk ve Kürt marksistlerinin sınıf esasına dayalı marksist partisidir. TİP ve TKP'nin birliği, özgün koşullar nedeniyle doğan politik boşlukların yeni örgütlenmelere yol açmasıyla oluşan ayrılığa son vermesi, komünist hareketin birliği ve marksizmin yenilenme süreci açısından tarihsel önemde bir olaydır.

TBKP, hızla değişen dünyamızda tarihsel görevini, marksizmin rolünün azaldığı değil, tersine artması gerektiği temel görüşüne dayandırır ve bu görevin yerine getirilmesini, çağın yeni düşünceleri ışığında marksist teori ve pratiğin katılımcı demokratizm ve hümanizm ruhunda yenilenebilmesine ve sosyal-politik, kültürel ve ekonomik gelişme süreçlerine aktif müdahale politikalarına bağlı görür.

TBKP, komünist ve marksist hareketin, işçi sınıfı mücadelelerinin dünya ölçüsündeki kazanımlarına, devrimci teori ve pratiğine yaslanır, bu büyük tarihten beslenir. TBKP, aynı zamanda insanlığın özgürlükçü, aydınlanmacı mirasını kendi mirası ve zenginliği sayar ve toplumsal gelişme ve genel insanlık çıkarlarıyla emekçilerin çıkarlarını uyum içinde savunur.

TBKP, komünist ve marksist hareketin ilk kurucusu Mustafa Suphi'den bu yana, bu hareketin üye ve yöneticilerine, bütün farklı örgütlenmelerine, partilerine bir bütün olarak sahip çıkan, bu mirasın eleştirel değerlendirilmesiyle onun zengin deneyiminden yararlanan bir partidir.

TBKP, ideolojik ve politik olarak bağımsız bir parti, ulusal bir güçtür, yurtseverdir. TBKP aynı zamanda kendisiyle aynı amaçları paylaşan başka ülkelerin komünist, marksist, sosyal demokrat, yeşil, hümanist parti ve akımlarıyla enternasyonalist ilişkiler içindedir.

TBKP demokratik bir inşa partisi ve sosyalizm için alternatif parti, ilerici toplumsal dinamikleri esinlendirici girişimler partisidir.

TBKP, iç yaşamını demokratizm, açıklık ve katılım ilkelerine göre düzenler, çeşitlilik içinde hareket birliğini sağlar, üyelerinin özgür ve girişimci bireyler olarak toplumun politik yaşamındaki rollerinin artmasına çalışır.

TBKP'nin çağdaş kimliği, işçi sınıfının devrimci partisi, barışın ve demokratizmin partisi, yurtseverlik ve enternasyonalizmin, aklın, ahlakın, hümanizmin ve sosyalizmin partisi olmasında ifadesini bulmaktadır.

TBKP sömürüye, savaş tehlikesine, silahlanmaya, her tür baskı ve eşitsizliğe, ırk ve cins ayırımcılığına, doğanın tahribine, toplumsal yaşamın her alanında şiddete karşı mücadele; barış, demokrasi, ulusal egemenlik, sosyalizm için en geniş demokratik güçlerle diyalog, işbirliği ve mutabakat partisidir.

TBKP, ülkemiz marksistlerinin geniş birliğini amaçlıyor ve sosyalistlerin birlik partisinin oluşmasına yapıcı katkılarda bulunuyor ve bulunacak. Öteki marksistlerle birlikte ülkemiz marksist hareketinin devamcısı, geniş güçleri birleştiren, işçi ve öteki emekçilerin, aydınların politik rolünün artmasına yardım eden çağdaş bir marksist parti oluşturmak TBKP'nin vazgeçilmez amacıdır.

Türkiye'de geniş mutabakatlara dayalı çağdaş, katılımcı ve çoğulcu bir demokrasiyi gerçekleştirmek, Kürt sorununu adil, demokratik, barışçı bir çözüme kavuşturmak, ülkemize uluslararası işbölümünde, dünya ve bölge barı-

cinde çok önemli tarihsel bir kazanım elde edilmiştir.

TBKP, toplumda kazandığı haklılıkla ve tüm olanaklarıyla demokratikleşme sürecine katkısını yapacak ve tüm olumlu değerlerini marksistlerin birlik partisine taşıyarak tarihsel misyonunu yerine getirmiş olacaktır.

GÜNÜMÜZ DÜNYASI VE TÜRKİYE

Hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz. Ekonomik, politik, kültürel ve sosyal yaşam hızla uluslararasılaşıyor, sistemleri, devletleri birbirinden ayıran soğuk savaş duvarları yıkılıyor. Geleneksel ekonomik, politik, askersel yapı ve kurumlar, temelinde bilimsel teknik devrimin yattığı bu hızlı değişikliğe ayak uyduramıyor. Nükleer silahların varlığı ve doğal dengenin bozulması gibi bütün insanlığı tehdit eden uluslararası politikanın geleneksel anlayışlarıyla çözülemiyor.

Kapitalist dünyada bilimsel-teknik devrim, üretici güçleri hızla geliştirirken, sömürünün artmasına da yol açıyor ve yeni ekonomik ve sosyal sorunlar yaratıyor. Uluslarötesi tekeller konumlarını güçlendiriyor, emekle sermaye, tekellerle toplum arasındaki çelişkiler derinleşiyor. Uluslarötesi tekeller gelişmekte olan ülkeleri, hammadde ve doğal kaynaklarının alabildiğine yağmalanacağı, doğal çevrenin rahatlıkla kirletilebileceği bir alan olarak görmektedir. Uluslararası mali sermaye borç mekanizmasıyla bu ülkelerden eşi görülmedik kârlar elde etmektedir.

Dünya sosyalizmi, nesnel etkenler ve öznel yanlışların yol açtığı derin bir bunalım yaşamakta, demokratik ve insancıl bir sosyalizm yönünde kendini yenilemeye çalışmaktadır.

Genel olarak bütün insanlığın ve tek tek her halkın karşı karşıya bulunduğu sorunların, ancak farklı sistemler, devletler, sınıflar, sosyal gruplar, cinsler ve bireyler ara-

sındaki ilişkilerin demokratikleştiği, eşit haklılık ve geniş katılım sağlandığı ve şiddetin dışlandığı koşullarda çözülebileceği giderek belirginleşmektedir.

Dar grup ya da sınıf çıkarları için, insanı ve doğayı tahakküm altında tutma, baskı ve dayatmayla toplumsal gelişmeyi denetim altına alma politikalarına karşı, bütün dünyada özgürlük ve katılım, sosyal adalet, doğayı koruma ve onunla uyum içinde yaşama mücadelesi yükseliyor, yeni, demokratik bir dünya düzeninin ilk unsurları ortaya çıkıyor.

Bugün Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu temel sorun, çağın hızlı gelişimine, ekonomik, sosyal, politik, kültürel her alanda yetişebilmek ve oluşmakta olan yeni uluslararası ilişkiler sisteminde barışçı, egemenlik haklarına sahip onurlu ve eşit haklı bir yer edinebilmektir.

Ülkemizin çağı yakalayabilmesi "kalkınma sorunu"nu demokratik ve egemen bir rejim içinde çözebilmesine bağlıdır. Türkiye, azgelişmişliği aşmış, sanayileşme yolunda önemli bir mesafe katetmişse de, henüz gelişmiş ülkeler düzeyine çıkmış olmaktan çok uzaktır.

Çarpık kapitalistleşme, bunun doğurduğu ekonominin yapısal bunalımı, giderek artan sosyal dengesizlik, tarım ve sanayi sektörleri arasındaki artan uyumsuzluk, tarım sektörünün hızla tahribi, kentlere göçün artışı ve yüksek nüfus artışı, ucuz işgücü kullanımını temel alan istihdam politikaları, bunun yol açtığı teknoloji talebinin düşüklüğü, kalifiye işgücü kaybı, savurganlık, çığ gibi büyüyen işsizlik, bilim, kültür ve eğitim düzeyinin hızla düşmesi, dış borç ana para ve faizleri için yapılan ödemelerle ulusal gelirin büyük bölümünün kaybı ve tutarsız ekonomi politikaları, kalkınma için gerekli madde ve insan gücü temelinin, gerekli sermaye birikiminin ve teknolojinin yaratılmasına engel olmaktadır. Mevcut iktisat politikaları, ül-

kenin uluslarötesi tekellerin sömürü mekanizmasına daha sıkı bağlanmasına yol açmaktadır. Bütün bunlara ek olarak, doğal çevre hızla kirlenmekte, ekolojik denge onarılması çok güç şekilde bozulmaktadır.Günümüzde kalkınma ileri teknolojiye dayanmak zorundadır, çağdaş toplum bilgi ve teknoloji üreten bir toplum demektir. Türkiye ise, teknoloji üreten bir ülke olmak bir yana, çağdaş teknolojiyi ithal edebilen bir ülke bile değildir. Oysa diğer kritik alanların yanısıra, artık bilim ve teknoloji alanında aktif hazırlık yapmayan bir ülke, ekonomik gelişmesini kendi insiyatifinde tutamaz, egemenliğini koruyamaz.

Ekonominin gelişmesinde piyasanın rolü vazgeçilmezdir. Öte yandan bilimsel-teknik devrim koşulları-bilim ve tekniğin geliştirilmesi, bunun kazanımlarının kullanılması için gerekli yatırımların yapılabilmesi, ortaya çıkan sosyal sorunların çözülebilmesi, ekonominin uluslararasılaşmasının olanaklarından yararlanılabilmesi için uzun vadeli perspektiflere sahip olmayı zorunlu kılmakta, bu durum ise demokratik bir planlamanın işlevini nesnel olarak artırmaktadır. Türkiye için piyasanın rolünü, planlamanın rolüyle birleştirebilecek bir ekonomik politikaya ihtiyaç vardır.

2000'li yılların Türkiye'si için, toplumu gelecek korkusundan kurtaracak, herkesin kendi geleceğini görebileceği demokratik kalkınma plan ve programları, alternatif ekonomi politikaları, marksistlerin, solun, işçi ve öteki emekçilerin rolü dışlanarak, kafa ve kol emeğinin üretim sürecine ve politik yaşama özgür katılımı engellenerek gerçekleştirilemez.

Öte yandan soğuk savaşın sona ermesi, ülkenin askersel-stratejik konumuna dayanarak avantajlar sağlama şeklindeki geleneksel dış politikayı bunalıma sokmuş; dünyadaki hızlı değişimlere ayak uyduracak, dünya barışına

ve demokrasisine katkıda bulunacak bir dış politika uygulamaya sokulmadığı için Türkiye dünyada yalnızlaşmaya başlamıştır. Böylesi bir dış politika da, marksistlerin ve emekçilerin rolü ve katılımı olmadan yaşama geçemez.

Bu nedenlerle ülkemizin bilimsel-teknik devrim çağını yakalayabilmesinin, dünya gelişmesine katılabilmesinin önkoşulu, bilgiye, bilime, özgür düşünceye, emeğe saygılı, çoğulcu, katılımcı bir politik rejimin inşasına gecikmeden girişebilmektir. Türkiye ancak böylece tarihsel gelişiminin ve değişen dünya koşullarının nesnel bir gereksinim olarak dayattığı demokratik yenilenme rotasına girebilir.

Bugün eski soğuk savaş dönemine göre tanımlanmış devlet ve zümre çıkarları için, her türlü demokratik gelişmeyi, sınıfların, grupların ve bireyin politik yaşama özgür katılımını engelleyen geleneksel baskıcı-otoriter devlet anlayışı ve politikaları, toplumsal gelişmenin önündeki en önemli engeli oluşturuyor.

Karşı karşıya bulunduğu ağır ekonomik, politik, sosyal, kültürel ve ekolojik sorunları çözebilmesi için Türkiye'nin her şeyden önce, geniş mutabakatlara dayalı çağdaş, katılımcı ve çoğulcu bir demokrasiye ihtiyacı var. Türkiye dünya gelişmesine de ancak bu yolla katılabilir.

TBKP, ancak çağdışı baskı, şiddet ve tahakküm ilişkilerine karşı, toplumsal yaşamın her alanında evrensel demokratik değerleri bizzat yaşama geçiren bir mücadele anlayışıyla, demokrasinin bir yaşam tarzına, kalıcı bir kültüre dönüşebileceği görüşündedir. TBKP, muhalefette ya da iktidarda, her zaman halkı bu yönde esinlendirecektir.

TBKP, bütün demokratik güçlerle diyalog ve işbirliği içinde, muhalefette ve iktidarda, öncelikle aşağıdaki demokratik yenilenme programını yaşama geçirmek için uğraş verecektir.

DEMOKRATİK YENİLENME

Demokratik Bir Rejim İçin

Parlamento politik sistemin en üst organı olmalıdır

Parlamentonun politik sistemin en üst organı olması, ancak halkın iradesini özgürce ortaya koyabilmesiyle olanaklıdır. Bunun için tüm politik örgütlenmeler serbestçe faaliyet gösterebilmeli, 141-142-163 ve tüm antidemokratik maddeler kaldırılmalı, gerçekten çok partili bir rejim kurulmalıdır.

Siyasi partilerin örgütlenme ve diğer çalışmalarını özgürce, hiçbir devlet karışması olmadan yürütebilmesi için siyasi partiler yasası demokratikleştirilmelidir.

Bütün partilerin eşit haklılığını güvence altına alacak, nispi temsil sistemine dayalı ve partilere istediklerinde seçim koalisyonları kurma olanağı verecek demokratik bir seçim yasası yapılmalıdır.

Yerel yönetimler merkezi idarenin vesayetinden kurtarılmalı, yetkileri artırılmalı, tam mali ve idari özerkliğe kavuşturulmalı, yerel yönetimlerde daha geniş bir temsil sağlanmalıdır.

Sendikalar, kooperatifler ve öteki örgütler, meslek odaları ve üniversiteler belli kurumlaşmış biçimlerde parlamento çalışmalarına katkıda bulunabilmeli, benzer yöntemler yerel yönetimler düzeyinde de uygulanmalıdır.

Parlamentonun politik sistemin en üst organı olması, ancak hiçbir devlet organ ve kurumunun parlamento üzerinde olmaması ve onun denetimi dışında kalmaması ile ordu yönetiminin politik sistem üzerindeki vesayetine son verilmesi ile devlet kurumları içinde darbeci odakların yuvalanmasına izin verilmemesi ile olanaklıdır. Bunun için:

Cumhurbaşkanına temsil niteliğini aşan yetkiler tanınmamalıdır.

Milli Güvenlik Kurulu kaldırılmalıdır.

Genel Kurmay Başkanlığı Savunma Bakanlığına bağlanmalıdır.

Silahlı Kuvvetlerin demokratik rejime karşı kullanılmasını önleyecek, onu yurt savunmasıyla görevli kılacak, demokratik rejime ve halkın seçtiği parlamentoya bağlı kalmasını sağlayacak, iç yapısını demokratikleştirecek bir reform yapılmalıdır.

Milli İstihbarat Teşkilatı ve polis örgütü, tüm devlet kurum ve organları ve devlet işletmeleri parlamentonun açık denetimine tabi olmalıdır.

Silahlı Kuvvetlerin ve polis örgütünün demokratik halk hareketlerine karşı kullanılmasına yol açan yasal düzenlemeler, en başta sıkıyönetim yasası kaldırılmalı, olağanüstü hal yasası demokratikleşme amacına bağlı yeniden düzenlenmelidir.

Ordu ve öteki devlet kurumları Amerikancı, faşist, demokrasi düşmanı kadrolardan arındırılmalı, yabancı gizli servislerin devlet kurumlarına sızması önlenmelidir.

İnsan hakları eksiksiz sağlanmalı, halk yığınları özgürce sesini duyurabilmeli, politik sisteme katılabilmelidir

Toplumsal yaşamın bütün alanlarında ve ülkenin bütün bölgelerinde demokratikleşme için yurttaşlar kendilerini özgür hissetmeli, insan hakları, temel özgürlükler tam olarak yürürlükte olmalıdır. Bunun için:

Kişi ve konut dokunulmazlığı, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü, bilgilenme özgürlüğü, vicdan ve din özgürlüğü; kadınların eşit haklılığı, sosyal haklar eksiksiz sağlanmalıdır.

Tüm politik tutukluları içeren bir genel af çıkarılmalı,

politik ya da yurttaşlık hakları ellerinden alınmış yurttaşların bu hakları geri verilmeli, politik göçmenlerin özgürce ülkeye dönebilmeleri sağlanmalı, politik nedenlerden dolayı görevine son verilen yurttaşlara görevlerine geri dönme hakkı tanınmalıdır.

Yargı bağımsızlığı ve savunma hakkı güvence altına alınmalı, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmalı, yurttaşlar hiçbir nedenle işkence ve kötü muameleye hedef olmamalı, gözaltı süresi her durumda 24 saate indirilmeli, savunma suçlamayla birlikte başlamalı, adli polis örgütü kurulmalıdır.

Basın özgürlüğü tam olmalı, TRT özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulmalı, üniversite özerk olmalı üniversitenin bileşeni olan öğrenciler, öğretim üyeleri ve çalışanlar üniversite yönetimine katılmalıdır.

Sendikal haklar, grev ve toplu sözleşme, miting ve toplantı özgürlükleri eksiksiz sağlanmalıdır. Devlet çalışanları politik ve sendikal haklara kavuşmalı, işçi-memur ayırımına son verilmelidir.

İşçi sendikaları, kooperatif ve birlikler, esnaf ve zanaatkâr örgütleri, gençlik ve kadın örgütleri, aydın kuruluşları, çeşitli girişimler, dernekler, mimar, mühendis, tabip, eczacı odaları, barolar ve öteki meslek kuruluşlarının faaliyetlerine hiçbir antidemokratik karışma olmamalıdır. Ziraat, sanayi ve ticaret odaları demokratikleşmeli, üyelerin iradesinin yönetimlere tam yansıması sağlanmalıdır. Bütün bu kuruluşlar, idarenin hiçbir karışımı olmadan, üyelerinin ve ülkenin çıkarları doğrultusunda devletin her alandaki ve her düzeydeki politikalarına etkide bulunabilen özgür ve özerk kuruluşlar durumuna gelmelidir.

Emekçilerin, işyerinde demokrasi, köyde, mahallede demokrasi istemlerine yanıt verecek önlemler alınmalıdır. Yerel düzeyde kamuoyunun demokratik ifadesini bulması-

nı sağlayacak katılımcı yapılar oluşturulmalıdır.

Subay, astsubay, askeri öğrenciler ve erler de, bütün yurttaşlar gibi temel hak ve özgürlüklere sahip olmalı, emir-komuta zinciri, ordu mensuplarının ülkenin durumu ve geleceği konusunda özgürce görüş geliştirebilmesine engel olmamalı, subay ve astsubayların değişik düzeylerde kendi özgür iradeleriyle politik yaşama katılmasının olanakları yaratılmalıdır. Bu, ordunun halkla yakınlaşması ve yurt savunması görevini daha iyi yerine getirmesi için de gereklidir.

Demokratik bir anayasa yaşama geçmelidir

1982 Anayasası kaldırılmalı, bütün halkın, demokratik parti ve yığın örgütlerinin katılımıyla, parlamentoda yeni, demokratik bir anayasa yapılmalı, bu anayasa özgür koşullarda yapılacak bir referandumla yürürlüğe girmelidir.

Yeni anayasal hukuk düzeni, dil, din, milliyet, cinsiyet, yaş, politik düşünce, inanç ve sosyal köken ayrımı yapılmaksızın, bütün yurttaşların temel hak ve özgürlüklerinin güvence altına alındığı, katılımcı ve çoğulcu bir demokratik rejimi, demokratik, laik, sosyal, hukuk devletini kurallara bağlamalıdır. Uluslararası sözleşmelerde ve BM belgelerinde suç sayılan savaş, faşizm, terörizm, ulusal ve dinsel nefret ve düşmanlık yanlısı faaliyetlere izin verilmemelidir.

Kürt Sorununun Adil, Demokratik, Barışçı Çözümü İçin

Ulusal kurtuluş savaşı birlikte yürütüldüğü halde, Kürtlerin ulusal varlığı ve meşru hakları Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana inkar edilmiştir. Gelişen Kürt ulusal bilincine, egemen güçler yasaklarla, baskı ve terörle

yanıt vermiştir. Irkçı, şoven, militarist politikalar, Kürt sorununu keskinleştirmektedir. Bu, aynı zamanda, Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünde büyük bir engel oluşturmakta ve uluslararası emperyalist ve militarist odakların, Ortadoğu'da gerginlikleri artırma, halkları birbirine düşman etme, Türkiye'yi askeri maceralara sürükleme planlarına hizmet etmektedir.

Kürt sorunu, Kürt halkının varlığının, ulusal kimliğinin ve haklarının tanınmamasından kaynaklanan politik bir sorundur. O nedenle bu sorun, baskı ve terörle, askeri yöntemlerle çözülemez . Şiddet, her halkın doğal ve devredilemez hakkı olan kendi geleceğini tayin hakkının, birlik değil, ayrılık biçiminde tek yönlü kullanılmasına yol açar. Sorunun çözümü politiktir. Kürt halkı üzerindeki ulusal baskı ve eşitsizliğin ortadan kalkması için, Türk ve Kürtlerin birliğine ihtiyaç vardır.

TBKP, Kürt sorununun adil, demokratik ve barışçı bir çözüme kavuşturulması, Türk ve Kürt halkının Türkiye Cumhuriyeti devleti sınırları içinde gönüllülük ve eşit haklılık temelinde birlikte yaşamaları ve ortak çıkarlar temelinde demokratik yeniden yapılanması için çalışacaktır.

Kürt sorununun çözümü Kürtlerin özgür iradesini temel almalı, Türk ve Kürt uluslarının ortak çıkarlarına dayanmalı, Türkiye'nin demokratikleşmesine ve Ortadoğu'da barışa hizmet etmelidir.

Kürt sorunu, ancak bütün tarafların görüşlerini özgürce açıklayabildiği ve sorunun çözümünde her türlü şiddet kullanımının reddi konusunda mutabakat sağlandığı, kendi ulusal kimlikleriyle politik yaşama katılabildikleri koşullarda çözülebilir.

Kürt sorunu ancak bir süreç içinde çözülebilir. Bugün öncelikle Kürtler üzerindeki politik ve askeri baskıya son

verilmeli, Kürt yurttaşların can güvenliği sağlanmalı, olağanüstü hal durumuna son verilmeli, korucu sistemi dağıtılmalı, Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasaklar kalkmalı, sorun özgürce tartışılabilmelidir. Anayasada Kürtlerin varlığı tanınmalıdır.

Kürt sorunu çözülmeden Türkiye'de demokratik yenilenme gerçekleşmiş olmayacaktır. Aynı zamanda Türkiye'nin demokratikleşmesi için mücadeleden başka yoldan Kürt sorununun çözümüne ulaşılamaz.

Ekonomide Modernleşme Yoluna Koyulabilmek İçin

Dış ekonomik ilişkiler, özellikle IMF, Dünya Bankası ve OECD ile olan ilişkiler ulusal çıkarlar temelinde yeniden düzenlenmelidir. Bunun için öncelikle dış borç ödemeleri yeni bir plana ve ihracat gelirinin düşük bir yüzdesine bağlanarak hafifletilmeli, döviz kaynaklarının birikmesine ve ekonomik kullanımına yardımcı olacak bir politika uygulanmalı, yabancı sermayenin faaliyeti ekonomik gelişme ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmelidir.

Ekonominin tüm üretim potansiyellerinin harekete geçirilmesi, bilimsel-teknik devrimden ve uluslararası işbölümünden daha iyi yararlanılması amacıyla, devletin ekonomiyi düzenleme mekanizmaları, kamu yatırımları ve ekonomik işletmeleri demokratik bir plan temelinde yeniden düzenlenmeli ve çalışanların kamu mülkiyetine ortak olması ve sendikaları aracığıyla yönetime katılması sağlanmalıdır.

Emekçi ve genel halk girişimleri desteklenmeli, mülkiyetin yaygınlaşması sağlanmalıdır.

Bölgesel özellikleri dikkate alan demokratik bir toprak ve tarım reformu yapılmalı, katılımcı temellerde çağdaş bir kooperatifleşmenin gelişmesi desteklenmelidir.

Ekonomik gelişme ve sosyal politikalar için kaynak yaratılmalıdır. Bunun için öncelikle silahlanma harcamaları azaltılmalı, vergi adaletini sağlayacak ve devletin vergi gelirlerini artıracak bir vergi reformu gerçekleştirilmeli, savurganlığa, rüşvet ve suistimale karşı acil önlemler alınmalıdır.

İşçilerin ve Öteki Emekçilerin Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi İçin

İşsizliğin azaltılması için özel istihdam programları uygulanmalı, işten çıkarmalar durdurulmalı, çalışma haftası kademeli olarak indirilmeli, iş güvencesi sağlanmalıdır.

Halkın çalışma ve yaşam koşulları iyileştirilmelidir. Bunun için asgari ücret artırılmalı ve vergi dışı bırakılmalı, eşit emeğe eşit ücret verilmeli, ücret ve maaşlar, köylü gelirleri enflasyona karşı korunmalıdır. En önemli gıda maddelerinin fiyatları düşük tutulmalıdır. Gecekondu yıkımı durdurulmalı, küçük üreticiler desteklenmelidir.

Bütün yurttaşlar sosyal güvenlik kapsamına alınmalı, sağlık, eğitim, konut ve ulaşım hizmetleri yaygınlaştırılmalı ve ucuzlatılmalıdır. İşçi sağlığı-iş güvenliği için etkili önlemler alınmalıdır.

Demokratik Bir Kültür ve Eğitim Politikası İçin

Kültür alanında yaratılan tahribatın önlenmesi ve ulusal kültürümüzün demokratizm, hümanizm, yurtseverlik ve akılcılık yönünde zenginleştirilmesi gereklidir. Demokratik bir kültür politikası uygulanmalı, tüm kültür ve sanat faaliyetleri desteklenmeli, halkın bunlara artan katılımı sağlanmalı, yaratıcı yetenekleri geliştirilmelidir.

Kültürel yenilenme, Türk ve Kürt ulusal kültürel değer-

leri, Anadolu uygarlıklarının mirası, İslam kültürünün insancıl öğeleri, halkımızın çağdaşlaşma mücadelesinde yarattığı tüm değerlerin evrensel çağdaş kültür ile karşılıklı etkileşimi ile gerçekleşecektir.

İnsana, düşünceye ve yaratıcılığa değer veren, barıştan yana demokratik, laik, bilimsel-teknik devrim gereklerine uygun bir eğitim sistemi oluşmalı, eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı, özerk, demokratik üniversite gerçekleşmelidir.

Köyün Demokratik Gelişmesi için

Köylünün yıkımdan kurtulması için, herşeyden önce, topraksız ve az topraklı köylünün toprağa kavuşması, küçük üreticinin çok yönlü desteklenmesi, bütün köylerin altyapı tesislerine, sağlık hizmetlerine kavuşması gereklidir.

Köyde demokrasi için köylü jandarma baskısından kurtulmalı, demokratik yönetim mekanizmaları oluşmalı, kooperatiflerin önündeki anti-demokratik engeller kaldırılmalı, partilerin ve derneklerin köyde örgütlenmesi serbest bırakılmalıdır.

Yurt Dışındaki Göçmenlerin Hakları İçin

Emekçi halkımızın bir parçası olan yurt dışındaki göçmenler bulundukları ülkelerde ikinci sınıf insan muamelesi görmektedir. Yurt dışındaki göçmenler bulundukları ülkelerde eşit demokratik haklara sahip olma mücadelesi verirken, aynı zamanda insanların bir daha göçe zorlanmayacağı bir Türkiye için mücadeleye katılıyor, demokrasi mücadelesinin güçlenmesine katkıda bulunuyor.

TBKP, göçmen sorunlarının çözümü için, hem Türkiye hükümetlerinin, hem bulundukları ülke hükümetlerinin, hem de ilgili uluslararası kuruluşların çok yönlü çaba gös-

termesi için çalışacaktır. Her ülkede demokratik göçmen hareketini, yerli ve yabancı işçilerin uluslararası dayanışmasını destekleyecektir.

Özgür Bir Gençlik İçin

Gençlik ülkemizin bu gününde ve geleceğinde söz sahibi olmalıdır. Toplumsal ve politik yaşama eşit haklı ve aktif olarak katılabilmelidir. Yaratıcı, sorgulayıcı, üretken ve dinamik bir gençlik, özgür bilimsel gelişmenin ve demokratik bir ülkenin yaşamsal ihtiyacıdır. Böyle bir gençliğe sahip olmayan ülkenin geleceği olamaz.

Bu nedenle, gençlerin yaşadıkları her alanda, karar alma süreçlerine kendi bağımsız örgütleriyle katılmalarının, toplumsal ve politik yaşamda kendi araç ve yöntemleriyle yer almalarının sağlanması, TBKP'nin temel gençlik politikasıdır.

Bunun için :

gençlere ilişkin politika yapma yasağı ivedilikle kaldırılmalı,

gençler yurttaşlık haklarından eksiksiz yararlanmalı,

gençliğin yaşama ve çalışma koşulları iyileştirilmeli, eğitim, iş, meslek öğrenme ve kendini geliştirme olanakları hazırlanmalı,

özellikle, yüksek öğrenim gençliğinin söz hakkı ve katılım talebinin önündeki engeller kaldırılmalı,

gençlik kendi kuşağına özgü bir yaşam tarzını özgürce geliştirebilmelidir.

Kadın Özgürlüğü İçin

Toplumda kadının aşağılanmasına, eşitsiz durumuna, her alanda erkek egemen anlayışa karşı, kadınların hak eşitliği ve özgürleşmesi için bugünden mücadele verilme-

lidir. Kadın haklarının eksiksiz kazanılması, fiili hak eşitliğinin gerçekleştirilmesi, bunun yanısıra ailede, cinsler ve kuşaklar arası ilişkilerin demokratikleşmesi, cins ayrımcılığının her türünü mahkum eden yeni bir demokrasi kültürünün oluşması gereklidir.

Emekçi kadınların durumunun iyileştirilmesi, kadınlara karşı dayak ve cinsel şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli yasal, toplumsal ve kültürel önlemler alınmalıdır.

TBKP feministlerin, değişik kadın çevre ve örgütlerinin bu doğrultudaki girişimlerini destekler.

Yaşam Çevremizin Korunması İçin

Doğanın ve insanların yaşam çevresinin giderek artan kirlenmesine, ekolojik dengenin bozulmasına karşı ivedilikle önleyici önlemler alınmalıdır. Başta tekellerinki olmak üzere tüm maddi üretim faaliyeti çevre korunması açısından denetlenmelidir. Toplumun her kesiminde yaygın bir çevre bilinci, çevre kültürü oluşması için çaba harcanmalıdır.

TBKP, ülkemizin insanıyla, doğal kaynakları ve zenginlikleriyle, ormanları ve yeşil alanlarıyla, denizleri ve akarsularıyla, havası ve toprağıyla, kimileri tükenmekte olan bitki ve hayvan türleriyle, kültür ve tarih değerleriyle korunması için girişimde bulunan tüm örgüt ve hareketleri destekleyecektir.

Barışçı, Egemen Bir Dış Politika İçin

Türkiye dünya barışının korunmasına etkin bir biçimde katkıda bulunmalıdır. Bunun için öncelikle nükleer ve öteki kitlesel kırım silahlarının azaltılması ve giderek ortadan kaldırılması, uzayın silahlandırılmasının önlenmesi, konvansiyonel silahlarda karşılıklı indirime gidilmesi için gerekli tüm çaba harcanmalıdır.

Türkiye NATO ve Varşova Antlaşması Örgütü'nün eş zamanlı kaldırılması için çaba göstermelidir. Bu doğrultuda bir ilerleme sağlanamazsa ya da NATO'nun Türkiye'yi silahlı bir çatışmaya sürüklemesi durumunda, Türkiye bu paktın askeri kanadından çekilmelidir. Türkiye, NATO üyesi kaldığı sürece NATO'da kendi meşru çıkarlarına ve dünya barışına yönelik bir politika izlemelidir.

Bölgemizin nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması için çalışılmalı, bu yöndeki tüm girişimler desteklenmelidir.

Kendi irademiz dışında bir savaşa sürüklenme tehlikesinden kurtulmak için "Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması" feshedilmeli, ülkemizdeki her türlü Amerikan askeri varlığına son verilmelidir. ABD'nin içişlerimize ve dış politikamıza karışması önlenmelidir.

Türkiye, her türlü dış politik sorununu şiddete ve şiddet tehdidine başvurmadan, barışçı yollardan ve her ülkenin meşru çıkarları, uluslararası hukuk ilkeleri ve pratiği temelinde çözmeyi esas almalıdır.

Türkiye bütün ülkelerle, özellikle komşularıyla ilişkilerini barış, iyi komşuluk, karşılıklı yarar temelinde çok yönlü geliştirmelidir.

Türkiye bütünsel bir Avrupa politikası ve bütün dünyaya açık çok yönlü uluslararası ilişkiler politikası izlemelidir. Avrupa Topluluğu ve Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ile ve bunlara üye ülkelerle ilişkilerini özellikle geliştirmelidir.

AT'ye tam üyelik bu çerçevede ele alınmalı, kalkınma yolunda atılan adımlara bağlı olarak, bilimsel-teknik devrimin sonuçlarından barışçı amaçlarla azami ölçüde yararlanmak ve olumsuzlukların asgariye indirilmesi hedeflenerek değerlendirilmelidir.

Kıbrıs sorunu, toplumlararası görüşmeler yoluyla ve

federasyon da içinde olmak üzere tüm önerilerin ele alındığı, iki toplumun meşru çıkarlarını temel alan bir çözüme kavuşturulmalıdır.

Dış politika kamu denetiminde olmalı, ulusal çıkarları ilgilendiren her konu en açık biçimde tartışılmalı, halklararası dostluk geliştirilmelidir.

Genel İnsanlık Sorunlarının Çözümüne Katkıda Bulunabilmek İçin

Bütün insanlığı ilgilendiren nükleer savaşın engellenmesi, ekolojik felaketin önlenmesi, enerji ve hammadde ihtiyaçlarının karşılanması, doğal çevrenin korunması, ülkelerin ekonomik güvenliğinin sağlanması, uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratikleştirilmesi vb. genel insanlık sorunlarının çözümüne Türkiye de katkıda bulunmalıdır.

Eşit güvenlik ve uluslararası ilişkilerde eşit haklılık temelinde bütün devletlerin işbirliğini güvence altına alacak kollektif bir güvenlik ve işbirliği sisteminin Birleşmiş Milletler Örgütü çerçevesinde oluşması için Türkiye çaba göstermelidir.

TBKP'NİN TEMEL AMACI: SOSYALİZM

Kapitalizm, insan ve doğa üzerinde sermayenin dar sınıf çıkarları için tahakküm ve sömürüdür; işçi ve öteki çalışanların, genel olarak insanın, iktidar ve mülkiyete, dolayısıyla kendine ve emeğinin sonuçlarına yabancılaşması demektir. İnsanların sosyal adalet, özgürlük, özgürce gelişme, özyönetim, bilim ve kültür ihtiyaçları tam olarak ancak sosyalizmde karşılanabilir.

TBKP'nin temel amacı sosyalizmdir. Sosyalizm, işçi

ve öteki emekçilerin, aydınların, genel olarak toplumun iktidara ve mülkiyete yabancılaşmasına ve bu yolla insanın insan tarafından sömürülmesine son verildiği, halkın kendisinin ve ülkenin geleceği konusunda özgürce karar verebildiği ve emeğinin karşılığını alabildiği, kendini çok yönlü geliştirebildiği bir düzendir.

Sosyalizm, özgür üreticilerin işbirliğine, her alanda genişleyen özyönetime ve katılıma, bağımsız düşünebilen bireylere, ulusların ve cinslerin eşitliğine dayalı, huzur, hoşgörü, dayanışma ve refah toplumudur.

Türkiye'nin demokratik yenilenmesi, başlayan dünya düzeninin demokratikleşmesiyle birleştiğinde, sosyalizmi hazırlayacaktır.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş için, sosyalist devrimin başarılması zorunludur. Bir dizi ara aşamadan oluşan sosyalist devrim süreci ile kapitalizmden sosyalizme geçilmesi, ancak işçi sınıfının ve geniş halk yığınlarının özgür isteği, bilinçli, kararlı ve örgütlü gücüyle gerçekleşebilir. Devrime demokratik ve barışçı yolla, yani geniş demokratik bağlaşıklık ilişkileriyle, çoğunluğun kazanılmasıyla, politik demokrasi zemininde köklü dönüşümler için mücadele yoluyla yaklaşılacaktır. Bugünden yaratılacak katılımcı, özyönetimsel her oluşum sosyalizme yakınlaşmaya hizmet edecektir.

İşçi sınıfının,öncülüğünde tüm emekçilerin, tüm çalışanların iktidarıyla kurulacak olan sosyalizm, işçi ve emekçilerin eseri olacaktır.

TBKP emekçi iktidarının, sosyalizmi amaçlayan diğer politik ve toplumsal güçlerle birlikte, geniş demokratik bağlaşıklık ilişkileri içinde ve geniş toplumsal mutabakatlar zemininde, çoğulcu demokratik rejim kuralları içinde kurulması için çalışacaktır.

Demokrasiyi güçlendirerek sosyalizme geçilecek, sos-

yalizmi güçlendirerek demokrasi geliştirilecektir. Sosyalizmde çoğulculuk, sosyalizmi benimsemeyen partileri de içerecektir.Sosyalizmin bütün potansiyelinin seferber edilmesi ancak azami demokrasiyle olanaklıdır. Bu koşullarda, toplum, kendi üretim ve paylaşım tarzını, yaşama ve çalışma koşullarını özgürce belirleyebilecektir.

Sosyalizmde insan her şeyin merkezinde olacaktır. Sosyalizmin gelişme sürecinin ileri evrelerinde, sınıf farklarının doğal gelişme sonucu kalkacağı komünist toplumda, üretilen toplumsal zenginlikten, maddi ve kültürel birikimden "herkesin ihtiyacına göre" payını alabileceği, özgür insanların özgür dünyasını yaratmanın koşulları oluşmaya başlayacaktır. TBKP'nin nihai amacı, insanın insanca yaşayabileceği özgürlük dünyasıdır.

TBKP

TÜRKİYE BİRLEŞİK KOMÜNİST PARTİSİ
TÜZÜĞÜ

AD, KARAKTER VE AMAÇ

Ad

Madde 1- Parti'nin adı Türkiye Birleşik Komünist Partisi'dir. Kısaltılmış adı TBKP'dir. Merkezi Ankara'dadır.

Karakter ve Amaç

Madde 2- Türkiye Birleşik Komünist Partisi, Türkiye işçi sınıfının, öteki kent ve köy emekçilerinin, aydınların, gençlerin ve kadınların Türk ve Kürt marksistlerin sınıf esasına dayalı marksist partisidir.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi, işçi sınıfının devrimci partisi, barışın ve demokratizmin partisi, yurtseverlik ve enternasyonalizmin partisi, aklın, ahlakın, humanizmin ve sosyalizmin partisidir.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi, demokratik bir inşaa partisi ve sosyalizm için alternatif parti, ilerici toplumsal dinamikleri esinlendirici girişimler partisidir.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi, yaratıcı marksist teori temelinde politikasını çizer. Bunu Türkiye ve dünya kültürünün, çağdaş düşünce ve bilimin demokratik, insancıl değerleriyle zenginleştirerek sürekli geliştirmeyi görev bilir. Parti'nin düşünce ve çalışma aracı yaratıcı marksizm, diyalektik yöntemdir.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin amacı, demokrasiyi kazanma, geliştirme, ulusal baskı ve eşitsizliğe son verme ve demokrasinin güçlendirilmesi yoluyla kapitalizmi aşarak sosyal adaletin ve sosyal barışın sağlanması, sosyalizmin kurulmasıdır.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi, barışı ve demokrasiyi sürekli güçlendirme yoluyla çoğunluğa dayalı devrimci bir süreçle köklü dönüşümleri gerçekleştirerek barışçıl yoldan sosyalizme geçmeyi öngörür. Sosyalizm de barışı ve demokrasiyi güçlendirerek gelişecektir.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi, sosyalizmi, bir bü-

tün olarak insanlığın özgürce ve doğal çevre ile uyum içinde geliştiği, bunun önkoşulu olarak kişinin barış içinde, insancıl ve özgür gelişme koşullarının sağlandığı, toplum yaşamının her alanında halkın kendi kendini yönettiği, üreticilerin üretim araçlarına yabancılaşmasının son bulduğu, herkesin sosyal güvenlik içinde olduğu, insanlar arası ilişkilerin dayanışmaya, herkes için daha nitelikli yaşam koşulları temeline dayandığı bir düzen olarak görür.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi, ırk, dil, din, mezhep, kadın-erkek ayrımı gözetmeksizin hangi sınıf ve katmandan gelmiş olursa olsun, Parti'nin tüzük ve programını benimsemiş bütün yurttaşlara saflarını açık tutar.

ÖRGÜT İLKELERİ

Demokratik Merkeziyetçilik

Madde 3- Politik çalışma, halkın, toplumun çıkarlarını savunmaktır. Her TBKP üyesi bunu onurlu bir halk hizmeti sayar.

Parti çalışması ve işleyişi, parti içi demokrasi, açıklık, eleştiri, özeleştiri, yenilenme ve insan etmenine önem vererek, merkezi yetkinin paylaşılmasını, üyelerin demokratik katılımını kapsayan, yeni tarzda kollektif yönetim anlayışında somutlanır. Bu ilkeler demokratik merkeziyetçilik anlayışını belirler, bürokratik merkeziyetçiliği dışlar.

Parti yaşamında demokratizm ve paylaşım ortak çalışma disiplinini sağlar. Kararlı, sürekli, güven verici bir etkinliğin ifadesi olan disiplin, yığınlarla bağlanma derecesinde, özveri ve kararlılık yeteneğinde, parti eyleminin birliğinde, üyelerin bireysel özgür katılımında biçimlenir.

Parti İçi Demokrasi

Madde 4- Parti içi demokrasi parti içi yaşamın ve işleyişin düzenleyicisidir. Parti üyelerinin görüşlerini özgürce ortaya koymasını sağlayarak, farklı görüşlerin varlığını

düşünce zenginliği kabul ederek, azınlık görüşün çoğunluk olabilme hakkını güvence altına alarak Parti içinde canlı bir düşünce yaşamını gerçekleştirmek bütün yönetici organların görevidir.

Bütün organlar seçimle görev başına gelir. Parti'nin hiçbir uygulaması ve hiçbir yöneticisi eleştiri dışında tutulamaz. Yönetim organları politikalarını oluşturur ve önemli kararları alırken, üyelerin karar süreçlerine katılımına özel dikkat verir, gereğinde danışma toplantıları düzenler.

Açıklık

Madde 5- Parti'nin teorik ve siyasal yaşamı, parti içindeki tartışmalar ve yönetim organlarının karar süreçleri açıklık içinde yürütülür. Görüş ayrılıkları, yeni öneri ve düşünceler, tartışmalar gizlenmez.

Yönetim ile üyeler arasında karşılıklı ve düzenli bir iletişim sağlanması asıldır. Üyeler düşünce ve görüşlerini özgürce açıklayabilirler. Bunun için yönetim birimlerine dolaysız başvurma, parti basınını kullanma doğal haklarıdır.

Parti'nin her düzeydeki etkinlikleri ve gelir-giderleri üyelerin bilgi ve denetimine açıktır.

ÜYELİK

Başvurma Koşulları

Madde 6- TBKP'nin program ve tüzüğünü benimseyen, parti çalışmalarına aktif olarak katılmayı ve parti ödentisini düzenli ödemeyi kabul eden, yasal koşullara sahip herkes Parti'ye üye olabilir.

Başvurma

Madde 7- Parti'ye üye olmak isteyenin başvurma yeri oturduğu, ya da çalıştığı ilçenin parti başkanlığıdır.

Henüz ilçe örgütü kurulmamış yerlerde istekli, il başkanlığına, o da kurulmamışsa doğrudan Genel Merkez'e

başvurabilir.

Üyelik başvurusunu alan kurul, kendisini tanıyan üyelerin de bilgisini alarak başvuruyu 1 (bir) ay içinde karara bağlar. Karar üyeliğin reddi olduğu takdirde isteklinin bir üst kurula, eğer doğrudan Genel Merkez'e başvurmuşsa aynı yere durumunun yeniden gözden geçirilmesi için, 15 (onbeş) gün içinde başvurma hakkı vardır. Bu başvurudan sonra verilen karar kesindir.

Bulunduğu ilçede parti örgütü bulunmayan partili, kendi ilçesinde örgüt kuruluncaya kadar geçici olarak en yakın ilçe veya il'in üyesi olarak görevlendirilebilir veya başvurusu Genel Merkez'de bekletilir. Yurtdışından üyelik başvuruları da isteklinin yakın bağlarının devam ettiği yerel örgüte veya doğrudan Genel Merkez'e yapılır.

Üyelik Hak ve Görevleri

Madde 8- Örgüt ilkeleri bölümünde belirtildiği üzere parti programı ve politikalarını yaymak, halkın çıkarlarından yana özverili çaba göstermek, parti yönetimine ve kararlara katılmak, seçmek ve seçilmek üyelerin hakkı ve görevidir.

Ödenti borcu olan üye her kademedeki yönetim ve disiplin kurullarına seçilemez, yoklama ve önseçimlerde aday adayı olamaz, yukardaki bölümde özel olarak belirtilmiş olan haklardan yararlanamaz.

Nakil

Madde 9- Hiçbir üye Parti'nin birden çok örgütüne üye olamaz. Böyle bir durumda son kayıtlı olduğu yer geçerlidir.

Ev veya işyerinin değişmesi dolayısıyla üyenin başka bir örgüte aktarımı, bağlı olduğu örgüte yazılı başvurusu ile olanaklıdır. Bu durumda üyenin kaydı yeni örgütüne aktarılır.

Çekilme

Madde 10- Üye, dilediğinde Parti'den özgürce çekilebilir. Bu isteğini bağlı olduğu örgütün başkanlığına yazılı olarak bildirmesiyle üyelik sona erer. Bildirimi alan örgüt başkanlığı, üyenin kaydını üye defterinden siler ve durumu üst örgüte iletir.

Parti'den çekilmiş olan üyenin yeniden girebilmesi Merkez Yürütme Kurulu'nun iznine bağlıdır.

PARTİ ÖRGÜTÜ

Örgüt Birimleri

Madde 11- Parti örgütü:

- Merkez organları olan Büyük Kongre, Genel Başkan, Genel Yönetim Kurulu, Merkez Yürütme Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ile Parti Meclisi ve Merkez Denetleme Kurulu'ndan;
- İl organları olan il kongreleri, il başkanları ile il yönetim kurulları ve il disiplin kurullarından;
- İlçe organları olan ilçe kongreleri, ilçe başkanları ile ilçe yönetim kurulları ve belde kuruluşlarından;
- TBMM Parti grup genel kurulu, yönetim ve disiplin kurulu'ndan;
- Yerel Meclisler parti grupları olan il genel meclisleri parti grupları ile belediye meclisleri parti gruplarından;
- Ve bunların dışında tüzük ve yönetmelikler uyarınca yapılan toplantılar, merkez, il ve ilçe denetçileri, merkez ve il büroları, devamlı ve geçici komisyonlar . . gibi organların çalışmalarına yardımcı kuruluş ve mercilerden oluşur.

Büyük Kongre

Madde 12- Büyük Kongre Parti'nin en yüksek organıdır. Seçilmiş ve doğal üyelerden kurulur.

a) Seçilmiş üyeler: İki kongre arasında yapılmış son il

kongrelerince seçilir. Seçilecek üyelerin sayısı o ile bağlı üye sayısının ellide biridir. Hesaplamada tam sayıdan küçük sayılar tam sayıya tamamlanır. Şu kadar ki, il'e bağlı üye sayısı her ne olursa olsun Büyük Kongre'ye seçilecek üye sayısı yasaca belirlenen üst sınırı aşamaz.

İlçe örgütü bulunup da henüz il merkezi açılmamış illerde 1 (bir) ilçe varsa kendi kongresinde, 1'den fazla ilçe varsa ilçe kongrelerinde seçilecek il kongresi üyeleri, Genel Merkez temsilcisinin çağrısı ile aralarında toplanarak, ikinci fıkrada yazılı oran içinde Büyük Kongre üyelerini seçer.

Büyük Kongre, Parti'nin gelişme durumunu ve Örgüt'ün ulaştığı üye sayısını gözönüne alarak, Genel Yönetim Kurulu'nun önerisi üzerine vereceği kararla kongreden sonraki dönem için, Büyük Kongre'ye seçilecek üye sayısının hesaplanmasında daha düşük yüzdeler öngörebilir.

b) Doğal üyeler: Genel Başkan, Genel Yönetim Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile parti üyesi bakanlar ve milletvekilleridir. Taşıdıkları sıfat dolayısıyla Büyük Kongre'nin doğal üyesi olanlar ayrıca il kongrelerinde Büyük Kongre üyesi olarak seçilemezler.

Parti'nin kurucuları, seçilmiş üyelerin yüzde onbeşinden fazla olmamak kaydıyla, parti üyelikleri devam ettiği sürece, ilk Büyük Kongreden itibaren büyük kongrelerin doğal üyesidirler. Kurucular, seçilmiş üyelerin yüzde onbeşini aşıyorsa, Genel Başkan'ın çağrısı ile Büyük Kongre öncesinde toplanarak, aralarından bu oranda üyeyi Büyük Kongre üyesi olarak seçerler.

Toplanması

Madde 13- Büyük Kongre olağan olarak 2 (iki) yılda bir toplanır. Toplantının yeri, günü ve gündemini Genel Yönetim Kurulu kararlaştırır ve toplantıdan en az 1 (bir) ay önce örgüte bildirir. Kongrenin toplantı .yeter sayısı kongre üyelerinin salt çoğunluğudur. İlk toplantıda bu çoğunluk sağlanamazsa ertesi gün yapılacak ikinci toplantıda

hazır bulunan üyelerle yetinilir.

Olağanüstü toplantılar Genel Başkan veya Genel Yönetim Kurulu'nun gerek görmesi veya Büyük Kongre üyelerinin en az beşte birinin yazılı istemi üzerine yapılır.

Görev ve Yetkileri

Madde 14- Büyük Kongre'nin başlıca görev ve yetkileri aşağıdadır:

-Genel Yönetim Kurul'nun yurt ve dünya olaylarını ve parti çalışmalarını içeren raporunu tartışmak ve Genel Yönetim Kurulu'nun gelecek dönem için yapılmasını önerdiği işler hakkında karar vermek,

-Hesapları incelemek, Genel Yönetim kurulu'nun aklanması, kesin hesap, bilanço ve bütçe tasarısının onaylanması konusunda karar vermek,

-Merkez Denetleme Kurulu'nun çalışma ve görüşlerini içeren raporunu tartışmak ve gerekiyorsa bu konularda, seçilecek Genel Yönetim Kurulu'na gelecek dönem için ışık tutucu kararlar almak,

- Tüzük ve program ışığında yurt ve dünya olaylarını ve parti sorunlarını incelemek, değerlendirmek, gerekli sonuçları çıkarıp karara bağlamak,

- Genel Başkan ile Genel Yönetim Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ve Merkez Denetleme Kurulu üyelerini seçmek,

- Parti'nin amacı doğrultusunda tüzük ve programında değişiklik yapmak,

- Parti'nin kapanma veya başka bir partiyle birleşmesine ve bu durumda mallarının tasfiye ve intikal biçimine dair karar vermek.

Parti'nin tüzük ve programında değişiklik yapılmasına veya parti politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına ilişkin önerileri karara bağlamak için bunların Genel Başkan, Genel Yönetim Kurulu veya Büyük Kongre üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gerekir. Yasalar, parti tüzük ve programı çerçevesinde top-

lumu ve devleti ilgilendiren konularda, kamu çalışmaları konularında karar alınmasına ilişkin önerileri karara bağlamak için bu önerilerin Büyük Kongre'de hazır bulunan üyelerin üçte biri tarafından yapılmış olması gerekir. Bu öneriler Büyük Kongre'ce seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporuyla birlikte incelenir ve karara bağlanır.

Genel Başkan

Madde 15- Genel Başkan, Büyük Kongre'de gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü oylamada en çok oyu alan seçilmiş sayılır.

Genel Başkan Partiyi temsil eder. Tüzük, program, Büyük Kongre, Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu Kararları ışığında parti politikasını çizmek, Partiyi yönetmek ve birliğini korumak, parti örgütünün çalışmalarını koordine etmek ve yetkili kurullarca verilen kararların uygulanmasını sağlamak konusunda Genel Sekreter'le birlikte birinci derecede görevli ve sorumludur.

Genel Başkan, Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu toplantılarına başkanlık eder. Gerektiğinde bunları gündemini kendi hazırlayarak bizzat toplantıya çağırır. Ayrıca TBMM parti grubu başkan ve yöneticilerini, Genel Yönetim Kurulu veya Merkez Yürütme Kurulu ile birlikte veya ayrı ayrı toplantılara çağırabilir.

Genel Başkan'ın yokluğunda Genel Sekreter kendisine vekalet eder ve onun adına görev ve sorumluluk alır.

Genel Sekreter

Madde 16- Genel Sekreter, Genel Yönetim Kurulu'nun ilk toplantısında, kurul üyeleri arasından kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa üçüncü oylamada en çok oyu alan seçilmiş sayılır.

Genel Sekreter, Genel Başkan'ın en yakın çalışma arkadaşıdır. Merkez çalışmalarını koordine etmek suretiyle Büyük Kongre, Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu'nun kararlarının uygulanmasını sağlamak, örgüt çalışmalarını düzenlemek ve etkinleştirmek başlıca görevleri arasındadır. Genel Sekreter, Genel Merkez'de işlerin güvenlik içinde düzenli ve süratli yürütümünü sağlamak için bütün önlemleri alır.

Genel Yönetim Kurulu

Madde 17- Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkan da içinde olmak üzere Büyük Kongrece seçilen 35 (otuzbeş) asil ve 9 (dokuz) yedek üyeden kurulur.

İki kongre arasında üye sayısında azalma olursa, boşluklar aldıkları oy sayısına göre yedeklerce doldurulur.

Genel Yönetim Kurulu, Büyük Kongre'den sonra en yetkili parti organıdır. İki kongre arasında partiyi yönetmek, Merkez Yürütme Kurulu'nun çalışmalarını denetlemek, parti işlerini düzenleyen yönetmelikler yapmak, yeni il ve ilçe kurulları kurarak parti örgütünü yurt çapında yaymak, Genel Merkez'de görevlendirilecek kadrolu elemanları atamak, seçimlerde Genel Merkez'ce gösterilecek adayları seçmek, Büyük Kongre'yi toplantıya çağırmak, gündemini hazırlamak, Büyük Kongre'ye yurt ve dünya olayları ve parti çalışmaları hakkında rapor, kesin hesap ve bilanço ile bütçe tasarısını sunmak Genel Yönetim Kurulu'nun başlıca görevleri arasındadır.

Genel Yönetim Kurulu, kendi adına karar almak üzere bazı görev ve yetkilerini Merkez Yürütme Kurulu'na devredebileceği gibi, zorlayıcı nedenler dolayısıyla Büyük Kongre'nin toplanamadığı durumlarda, Parti hukuki varlığına son verilmesiyle tüzük ve programının değiştirilmesi dışında bütün kararları alabilir.

Genel Yönetim Kurulu olağan olarak 3 (üç) ayı geçmeyecek aralıklarla toplanır. Her olağan toplantısında bir sonraki toplantının yerini ve gününü saptar. olağanüstü

toplantılar, Genel Başkan'ın, Merkez Yürütme Kurulu'nun veya en az 11 (onbir) kurul üyesinin yazılı istemi ile olur.

Kurul'un gündemi Merkez Yürütme Kurulu'nca hazırlanır. En az 11 (onbir) kurul üyesinin istemi ile gündeme yeni maddeler görüşmesiz eklenir.

Merkez Yürütme Kurulu

Madde 18- Genel Yönetim Kurulu'nun Büyük Kongre'den sonra yapacağı ilk toplantıda Genel Sekreter'den sonra seçeceği 9 (dokuz) üye ile birlikte Genel Başkan ve Genel Sekreter'den kurulur.

Merkez Yürütme Kurulu, iki genel yönetim kurulu toplantısı arasında, onun adına tüm politik çalışmaları ve genel merkez etkinliklerini yürütür. Genel Yönetim Kurulu toplantılarını hazırlar, verimli geçmesini sağlayacak önlemleri alır.

Merkez Yürütme Kurulu olağan olarak haftada bir kez toplanır. Olağanüstü toplantılar Genel Başkan'ın, Genel Sekreter'in veya en az 3 (üç) kurul üyesinin istemi ile olur.

Merkez Yürütme Kurulu'nun gündemi, Genel Başkan'ın bilgi ve onayı alınarak Genel Sekreter'ce hazırlanır. En az 3 (üç) kurul üyesinin istemi ile gündeme yeni maddeler görüşmesiz eklenir.

Merkez Disiplin Kurulu

Madde 19- Merkez Disiplin Kurulu Büyük Kongre tarafından seçilen 7 (yedi) asil ve 3 (üç) yedek üyeden kurulur. İki kongre sırasında üye sayısında azalma olursa boşluklar Büyük Kongre'ce seçilen yedekler tarafından aldıkları oy sayısına göre Genel Başkan'ın kendilerini Kurul'a çağırmasıyla doldurulur.

Merkez Disiplin Kurulu, Büyük Kongre'nin kapanışından sonra Genel Başkan'ın çağrısıyla ilk toplantısını yapar. Bu toplantıda üyeleri arasından bir başkan ve iki raportör seçer. Kurul'un daha sonraki toplantıları Genel Başkan ve-

ya kendi başkanının çağrısı ile olur.

Merkez Disiplin Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdadır:

- Genel Yönetim Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu, Merkez Denetleme Kurulu üyeleri ve yedek üyeleri, il başkanları ve yönetim kurulları üyeleri ve yedek üyeleri, il disiplin kurulları üyeleri ve yedek üyeleri, merkez ve iller denetçileri ve partili milletvekilleri hakkında açılan veya birden fazla il çevresini ilgilendirdiğinden dolayı Genel Yönetim Kurulu'nca el konulup yürütülen disiplin koğuşturmalarında doğrudan disiplin kararı vermek;
- İl disiplin kurullarınca verilen ve itiraz edilen kararları, itirazla sınırlı olarak inceleyip kesin karara bağlamak;
- İl disiplin kurulunun bulunmadığı veya toplanamadığı hallerde onun görevlerini de üzerine almak.

Parti Meclisi

Madde 20- Parti Meclisi, Genel Başkan ve Genel Sekreter, Genel Yönetim Kurulu'nun diğer asil ve yedek üyeleri, merkez disiplin ve denetleme kurullarının asil ve yedek üyeleri, partili bakan ve milletvekilleri, il ve ilçe başkanları ile belediye başkanlarından oluşur.

Parti Meclisi, Parti'nin yüksek danışma organıdır.Yılda iki kez Genel Yönetim Kurulu'nca saptanan yer, gün ve gündemle toplanır. Genel Başkan, Merkez Yürütme Kurulu veya Genel Yönetim Kurulu'nun isteği ile olağanüstü olarak da toplanabilir. Parti Meclisi'nde Parti'nin yurt çapında etkinliğini artıracak ve çalışmaları daha verimli kılacak dileklerle, toplantıya çağıranlarca görüşülmesinde yarar umulan konular görüşülür.

Parti Meclisi'nde ortaya çıkan görüşler ilgili kurulun gündemine alınarak tartışılır ve gerekli karar ve direktifler verilir.

Merkez D e netleme Kurulu

Madde 21- Merkez Denetleme Kurulu Büyük Kongre'ce seçilen 5 (beş) asil ve 2 (iki) yedek üyeden oluşur. İki kongre arasında üye sayısında azalma olursa boşluklar Büyük Kongre'ce seçilen yedekler tarafından aldıkları oy sayısına göre Genel Başkan'ın kendilerini Kurul'a çağırmasıyla doldurulur. Merkez Denetleme Kurulu, Büyük Kongre'nin kapanışından sonra Genel Başkan'ın çağrısıyla ilk toplantısını yapar. Bu toplantıda üyeleri arasından bir başkan seçer ve işbölümü yapar. Kurul'un daha sonraki toplantıları kendi başkanının çağrısıyla olur.

Merkez Denetleme Kurulu, parti çalışmalarının parti içi hukuka, demokrasiye uygun olarak örgüt ilkeleri çerçevesinde yürütümü açısından ileteceği görüşlerle Genel Yönetim Kurulu'na danışman ve yardımcı olarak görev görür. Bu görüşlerinin oluşumu doğrultusunda bütün organlar Merkez Denetleme Kurulu'nun soru ve denetimine açık olduğu gibi, bütün üye ve organlar da tek tek veya toplu olarak bu soru ve denetim için Merkez Denetleme Kurulu'na başvurabilirler.

Genel Yönetim Kurulu'na ileteceği görüşlerin dışında Merkez Denetleme Kurulu, çalışmalarının topluca değerlendirmesini içeren raporunu Genel Yönetim Kurulu eliyle Büyük Kongre'ye sunar.

İl Kongresi

Madde 22- İl Kongresi seçilmiş ve doğal üyelerden kurulur.

a) Seçilmiş üyeler: İlçe kongrelerince seçilir. Seçilecek üyelerin sayısı o ilçeye bağlı üye sayısının onda biridir. Hesaplamada tam sayıdan küçük sayılar tam sayıya tamamlanır.

b) Doğal üyeler: İl başkanı, il yönetim ve disiplin kurulu üyeleri, o ilin partili milletvekilleridir. Ancak tüzüğün 32. maddesine göre görev yapan geçici il yönetim kurulu üyeleri doğal üye olamaz.

Eğer yukardaki oran içinde kongrenin toplam üye sayısı

600(altıyüz)ü aşıyorsa Genel Yönetim Kurulu, daha önce o ilde ilçe kongrelerince seçilecek il kongresi üyesi oranını yeniden belirler.

İl Kongresi olağan olarak iki yılda bir, Genel Yönetim Kurulu'nun mevsim koşulları ve yılın seçim yılı olması . . . gibi nedenler gözönününde bulundurarak belirleyeceği kongre süresi içinde il yönetim kurulunca saptanan yer, gün ve gündemle toplanır. Olağanüstü toplantı, il yönetim kurulu'nun kararı veya kongre üyelerinin en az beşte birinin yazılı istemi ile olur.

İl yönetim kurulunun çalışma raporunu, mali rapor ve denetçi raporunu incelemek, il yönetim kurulunun aklanması ve kesin hesap konusunda karar vermek, Genel Yönetim Kurulu ve il yönetim kurulunca önerilen maddeleri ve bütçe tasarısını tartışıp karara bağlamak, il çevresinde parti sorunlarını ve partinin etkinliğini artırıcı önlemleri görüşmek, yurt ve dünya olaylarını tüzük, program ve merkez organlarının kararları ışığında tartışarak bu kararların il çapında yürürlük ve gerçeklik kazanmasının somut yollarını incelemek ve karara bağlamak, diğer yandan üst organlara önerilerde bulunmak, Büyük Kongreye gidecek üyeleri, yeni il başkanı, il yönetim kurulu, il disiplin kurulu üyelerini ve yedek üyelerini, ayrıca 2 (iki) il denetçisini seçmek il kongresinin başlıca görev ve yetkileri arasındadır.

İl Başkanı ve İl Yönetim Kurulu

Madde 23- İl başkanı, il kongresinde gizli oy ve kongrede hazır bulunan üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk oylamada sonuç alınamazsa ikinci oylamada en çok oyu alan seçilmiş sayılır.

İl yönetim kurulu 7(yedi) asil ve 3 (yedek) üyeden kurulur. Ayrıca seçilmiş olan il başkanı bu sayının içindedir. İl kongresinden önce Genel Yönetim Kurulu'nun, o ildeki gelişme durumunu gözönüne alarak il yönetim kurulu asil üye sayısını 9 (dokuz) veya 11 (onbir) olarak belirlemesi

olanaklıdır. Bu takdirde kongrede, Genel Yönetim Kurulunca daha önce belli edilen sayı uyarınca seçim yapılır.

İl yönetim kurulu ilk toplantısında üyeleri arasından sekreter ve sayman seçer ve görev bölümü yapar. Zorunlu durumlar dışında olağan olarak haftada bir kez toplanır. Toplantı gündemini başkan ve sekreter birlikte hazırlar.Hazır bulunan üyelerin en az üçte birinin istemi ile gündeme yeni maddeler görüşmesiz eklenir.

İl yönetim kurulu, o ilde parti çalışmasını örgütler; tüzük, program, merkez organları ve kongresinin kararları doğrultusunda çalışmalarını yürütür.

İl Disiplin Kurulu

Madde 24- İl Disiplin Kurulu, İl Kongresi tarafından seçilen 3 (üç) asil ve 1 (bir) yedek üyeden kurulur. İl Disiplin Kurulu kongreden sonra il başkanının çağrısı ile ilk toplantısını yaparak kendi üyeleri arasından bir başkan ve bir raportör seçer. Kurul'un daha sonraki toplantıları il başkanı veya kendi başkanının çağrısı ile olur.

İl Disiplin Kurulu, o ile bağlı olup da doğrudan Merkez Disiplin Kurulu'nun yetki alanı dışında kalan bütün üyeler için disiplin kararı vermeye yetkilidir.

İl Disiplin Kurulu'nun uyarma ve kınama istemleri ile ilgili olarak verdiği karar kesindir. Geçici veya kesin çıkarma istemleri ile ilgili olarak verdiği karara karşı ilgili taraflarca süresi içinde Merkez Disiplin Kurulu'na itirazda bulunulabilir.

İlçe Kongresi

Madde 25- İlçe kongresi o ilçeye bağlı bütün üyelerden kurulur. Eğer ilçe üyelerinin toplam sayısı 400 (dörtyüz)ü aşıyorsa siyasi partiler yasasının öngördüğü usuller çerçevesinde ve toplam kongre üye sayısı dörtyüzü aşmayacak biçimde seçilen ilçe delegelerinden kurulur.

İlçe kongresi olağan olarak iki yılda bir il yönetim ku-

rulunun belli edeceği kongre süresi içinde ilçe yönetim kurulunca saptanan yer, gün ve gündemle toplanır. Olağanüstü toplantılar ilçe yönetim kurulunun kararı veya ilçe üyelerinin en az beşte birinin yazılı istemi ile olur.

İlçe kongresi kendi çap ve sınırları içinde il kongresinin görev ve yetkilerine sahiptir. İlçe kongresinde yeni ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve iki ilçe denetçisi ile il kongresine gidecek üyeler seçilir.

İlçe Başkanı ve İlçe Yönetim Kurulu

Madde 26- İlçe başkanı ilçe kongresinde gizli oy ve kongrede hazır bulunan üye sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk oylamada sonuç alınamazsa ikinci oylamada en çok oyu alan seçilmiş sayılır.

İlçe yönetim kurulu 5 (beş) asil ve 3(üç) yedek üyeden kurulur. Ayrıca seçilmiş olan ilçe başkanı bu sayının içindedir. İlçe kongresinden önce İl Yönetim Kurulu'nun o ilçedeki gelişme durumunu gözönüne alarak ilçe yönetim kurulu asil üye sayısını 7 (yedi) veya 9 (dokuz) olarak belirlemesi olanaklıdır. Bu takdirde kongrede, İl Yönetim Kurulu'nca daha önce belli edilen sayı uyarınca seçim yapılır.

İlçe yönetim kurulunun görev bölümü, toplantı gündemi, görevleri gibi konular tüzüğün 23. maddesinde il yönetim kurulları için belirtildiği biçimde gerçekleştirilir.

Belde Örgütü

Madde 27- İlçeye bağlı belediye örgütü kurulmuş beldelerde enaz 3 (üç) parti üyesi varsa Parti'nin belde örgütü kurulur. Belde örgütü bütünüyle ilçe yönetim kurulunun sorumluluğunda ve ona bağlı olarak görev görür.

Parti Temsilciliği

Madde 28- Genel Merkez veya ilgili il yönetim kurulları henüz il veya ilçe örgütü kurulmamış il veya ilçe mer-

kezlerinde, başvuran yurttaşlara ilk elden Parti hakkında bilgi vermek, tüzük, program ve diğer parti yayınları ile rozet, flama . . . gibi parti sembollerini satmak, dağıtmak; üyelik için başvuran yurttaşların giriş belgelerini kabul etmek ve böylece o yerde parti örgütün kurulmasına olanak sağlamak sınırlı maksadı ile ve bütünüyle ilgili yönetim kurulunun sorumluluğunda olmak üzere görevlendirecekleri bir parti üyesi eliyle "Parti temsilciliği" açabilir. O il veya ilçede parti örgütü kurulduğu anda temsilciliğin görevi kendiliğinden sona erer.

Meclis Grupları

Madde 29- Parti'nin TBMM grubu en az 20 (yirmi) partili milletvekilinden kurulur. Milletvekili sayısı yirmiden azsa bunlar gene bir başkan etrafında topluca hareket ederler. TBMM grubu kurulduğunda, siyasi partiler yasasının gruplar için öngördüğü örgütlenmeler ve diğer hususlar gerçekleştirilir.

Yerel meclis grupları, o Meclis'teki partili üyelerden kurulur. Bunlar 2 (iki) kişiden çoksa aralarında bir başkan seçerler.

Seçimlerde Adayların Belirlenmesi

Madde 30- Seçimlerde adayların belirlenmesi yasanın olanaklı kıldığı yöntemlerle yasa, tüzük ve yönetmelik uyarınca yapılır.

MALİ DENETLEME VE DİSİPLİN İŞLERİ

Denetçiler

Madde 31- Genel Yönetim Kurulu ilk toplantısında 2 (iki) parti üyesini Merkez denetçisi olarak görevlendirir. İl ve ilçe denetçileri kendi kongrelerince seçilir.

Denetçiler görevlendirildikleri örgüt biriminin hesapla-

rını denetler; altı ayda bir örgüt birimi ve bir üst birim yönetim kuruluna, merkez denetçileri Genel Yönetim Kurul'na rapor verir. Ayrıca il ve ilçe denetçileri, kongrelerinden önce hesapları son bir kez denetleyerek hazırlayacakları raporu kongreye sunulmak üzere il veya ilçe başkanlığına iletir.

Bunun dışında her üst yönetim kurulu, kendine bağlı örgütlerin hesaplarını her zaman inceleyip denetleyebilir.

İşten El Çektirme

Madde 32- Genel Yönetim Kurulu, tüzükte sayılı görevlerin yerine getirilmediğini saptadığı veya Parti'nin genel politikasına aykırı veya Parti'nin varlığını ve gelişmesini tehlikeye düşürecek tutum ve davranışta bulunulduğu kanısına vardığı takdirde, derhal seçeceği 3 (üç) kişilik geçici bir kurulla yönetilmek üzere il ve ilçe yönetim kurulları ve/veya il ve ilçe başkanlarına, aynı biçimde il yönetim kurulları da bağlı ilçe yönetim kurulu ve/veya ilçe başkanlarına işten el çektirebilir. Şu kadar ki, 22. maddede sözü edilen kongre süresi içinde bu yola başvurulmaz ve el çektirme durumunda da, bu tarihten itibaren en geç 45 (kırkbeş) gün içinde olağanüstü kongreye gidilerek yeni yönetim kurulu ve/veya başkanın seçilmesi gerekir.

Disiplin Cezaları

Madde 33- Yetkili organ kurul ve mercilerce verilen parti görevlerini savsaklamak veya yetkisini aşmak, yahut görev ve yetki verilmediği halde verilmiş gibi göstermek; parti defter, evrak, para ve malını gereği gibi korumamak, israf etmek, yitirmek; parti çalışmalarından özel çıkar sağlama yönünde çaba göstermek; seçimlerde parti adayları aleyhine çalışmak; parti tüzüğüne, programına ve bu doğrultuda yetkili organların vereceği kararlara karşı cephe almak ve parti birlik ve dayanışmasını bozacak biçimde davranmak; parti tüzük ve programını temelden reddetmek ve

parti disiplinini çiğnemekte ısrar etmek; parti aleyhindeki maksatlı çalışmaları meydana çıkmak disiplin cezasını gerektirir.

Disiplin cezaları ağırlık sırasıyla uyarma, kınama, 1 (bir) yıl süreli geçici çıkarma, kesin çıkarma'dır. Kınama cezası alan üye görev gördüğü organdan düşürülür; o dönemde aynı organda bir daha görev alamaz. Geçici çıkarma cezası alan üye çıkarma süresi içinde seçilme ve seçme hakkını kullanamaz, parti organlarına hiçbir teklifte bulunamaz, partide hiçbir görev alamaz, ancak tüzük, program ve yönetmeliklerle organların bağlayıcı kararlarına aynen uyar.

Sevk kararı almaya yetkili kurul ve karar verecek disiplin kurulunun olayın ağırlığı oranında, istenecek ve verilecek disiplin cezasının türünün belirlenmesinde geniş değerlendirme yetkisi bulunmakla birlikte birinci fıkrada belirtilen disiplin cezasını gerektiren son üç durumdan birinin var olduğu hakkında yeterli kanıya varıldığında istenecek ve verilecek ceza geçici çıkarma'dan hafif olamaz.

Sevk Yetkisi

Madde 34- Sevk kararı almaya yetkili kurullar ve yetki sınırları aşağıdadır:

a) İlçe yönetim kurulları, bağlı parti üyelerini;

b) İl yönetim kurulları, bağlı ilçe başkanları ile ilçe yönetim kurulları üyelerini ve yedek üyelerini, ilçe denetçilerini, bağlı parti temsilcilerini, yerel meclis grupları üyelerini;

c) Genel Yönetim Kurulu,

- İl başkanları ve yönetim kurulu üyelerini ve yedek üyelerini, il disiplin kurulları başkan ve üyelerini ve yedek üyelerine, bağlı parti temsilcileri, merkez ve iller denetçileri, ve TBMM üyelerine ve

- Geçici veya kesin çıkarma istemiyle sınırlı kalmak ve daha önceden gündeme alınmak kaydıyla ve üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun vereceği kararla kendi üyele-

rini ve yedek üyelerini ve Merkez Disiplin Kurulu başkan ve üyeleri ve yedek üyelerini disiplin kuruluna sevk kararı almaya yetkilidir. Ayrıca her üst kurul, alt kurulların da yetkisine sahiptir.

Önlem

Madde 35- Parti'den geçici veya kesin çıkarmayı gerektiren durumlarda, sevk kararı almaya yetkili kurul, disiplin kuruluna sevk ettiği üyeyi önlem niteliğinde olmak üzere parti içindeki görevlerinde derhal uzaklaştırabilir.

İlgili üye bu önlem kararının kaldırılmasını sevk edildiği disiplin kurulundan istediğinde bu istek disiplin kurulunca 7 (yedi) gün içinde karara bağlanır.

Disiplin Koğuşturması

Madde 36- Sevk kararı almaya yetkili kurul tarafından, olayın kurulca öğrenilişinden başlayarak en geç 2 (iki) ay ve kurulca karar verilişinden başlayarak en geç 1 (bir) hafta sonra ilgili disiplin kurulu başkanlığına verilmek üzere hazırlanan sevk isteminde, bu sevke esas olan kurul kararının tarih ve sayısı, gerektiğinde disiplin kuruluna açıklayıcı bilgi vermek üzere seçilmiş kurul sözcüsünün adı ve soyadı, hangi üye(ler) hakkında sevk isteminde bulunulmuşsa ad ve soyadları ile Parti'ce bilinen adresleri, her üye hakkında ayrı ayrı olmak üzere istenen disiplin cezası türü ve olayın niteliği ile kanıtlayıcı bilgiler bulunur.

Bu istemi alan disiplin kurulu, istemin bir örneğini ilgiliye tebliğ ederek tebliğ tarihinde itibaren 15 (onbeş) günlük süre içinde sözlü veya yazılı savunmasını yapmaya çağırır.

Disiplin kurulları en az üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir. Geçici ve kesin çıkarma cezaları için üye tam sayısını salt çoğunluğunun kararı gerekir.

Disiplin Kurulu kararında sevk isteminde belirtilenden

daha ağır ceza verilemez. Verilen karar gerekçesiyle birlikte en geç 15 (onbeş) gün içinde ilgili üyeye ve sevk isteminde bulunan yönetim kuruluna tebliğ edilir.

Geçici çıkarma ve kesin çıkarma cezasının söz konusu olduğu durumlarda taraflar karar aleyhine 1 (bir) ay içinde Merkez Disiplin Kurulu'na itirazda bulunabilir. İtiraz durumunda Merkez Disiplin Kurulu, incelemesini dosya üzerinde yapar ve kesin kararını verir. Aynı biçimde Merkez Disiplin Kurulu'nca bu cezalarla ilgili olarak doğrudan verilmiş karara karşı da ilgili taraflar kararın kendilerine tebliğinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde yeniden gözden geçirilmesi istemi ile Merkez Disiplin Kurul'na başvuruda bulunabilirler. Yeniden gözden geçirmeden sonra verilen karar kesindir.

Af

Madde 37- Kararın kesinleşmesinden başlayarak geçici ve kesin çıkarma için 2 (iki) yıl, diğerleri için 1 (bir) yıl geçtikten sonra ilgilinin veya af yetkisine sahip kurul üyelerinden birinin başvurusu ile cezanın silinmesi ve kaldırılması gündeme gelebilir.

Uyarma ve kınama cezaları için bu cezalara esas olan sevk isteminde bulunan yönetim kurulu, geçici ve kesin çıkarma cezaları için Genel Yönetim Kurulu affa yetkilidir.

PARTİNİN GELİRLERİ

Madde 38- Parti'nin gelirleri siyasi partiler yasasına göre belirlenir. Üyelik giriş ödentisi 2.000 (ikibin) TL'dır. Üyelik ödentisi ayda 1.000 (Bin), 2.500 (ikibinbeşyüz), 5.000 (beşbin) ve 10.000 (onbin)TL olmak üzere dört ayrı birim üzerinden ödenebilir.Üye, mali olanakları ve ailesinin durumuna göre, hangi birim üzerinden ödentide bulunacağını özgürce seçer ve bunu üyelik için ilk başvurusunda belirtir. Sonradan olanakları elverdiğinde daha yüksek birimlerden birini seçebileceği gibi, maddi durumu sarsıl-

dığında bağlı olduğu yönetim kurulu kararıyla daha düşük birimlerden biriyle ödentide bulunması veya ödenti yükümlülüğünün geçiçi olarak kaldırılması da olanaklıdır. Bu özel durumda 8. madde de ödenti borcu olan üyeler için söz konusu edilen hak kısıtlanması uygulanmaz.

Milletvekilliği adaylığı için başvuru ödentisi her seçim öncesinde Genel Yönetim Kurulu'nca belirlenir.

Parti'nin her biriminde gelirlerin elde edilmesi, parti giderlerine ortaklaşa katılma gibi konularla bütçe bilanço, gelir-gider cetveli ve kesin hesap yasa, tüzük ve iç yönetmelikle düzenlenir.

ORTAK HÜKÜMLER

Madde 39- Parti'nin bütün yönetim organları kendilerine bağlı bürolar, komisyon ve komiteler, çalışma grupları kurabilir. Kadın, gençlik, sendikal çalışmalar . . . gibi konulara ilişkin olarak kurulmuş bulunan merkez veya il bürolarında görevli üyelerin temsilcileri, Genel Yönetim Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu, İl Yönetim Kurullarının konuya ilişkin görüşmelerinde kurul toplantısında hazır bulunarak ilgili büro üyelerinin görüşlerini kurul üyelerine doğrudan aktarır.

Parti'nin bütün organlarında toplantı yeter sayısı, yasa ve tüzükte daha büyük bir çoğunluk öngörülmemişse, üye tam sayısının salt çoğunluğudur. Ancak kongrelerde ilk toplantıda çoğunluk sağlanamadığında ikinci toplantıda hazır bulunan üye ile yetinilir.

Özür bildirmeksizin ardı ardına 2 (iki) toplantıya ve 1 (bir) yıl içinde 7 (yedi) toplantıya gelmeyen üye bağlı olduğu kuruldan çekilmiş sayılır.

Parti'nin bütün organlarında karar yeter sayısı, yasa ve tüzükte daha büyük bir çoğunluk öngörülmemişse, hazır bulunan üye sayısının salt çoğunluğudur. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Parti'nin bütün organlarında seçimlerin gizli oy, açıksayım kuralına göre yapılması asıldır. Kongre başkanlık di-

vanı seçimleriyle denetçi seçimleri açık oyla yapılabilir.

Parti kurulları birbirlerine kademeli olarak bağlıdır. Kurul'ca alınan kararlar bağlı kurulları ve üyeleri bağlar. Üst kurullar, bağlı alt kurulların yetkilerine doğal olarak sahiptir.

GEÇİCİ MADDE - Büyük kongre ilk toplantısını yapıncaya kadar, bu kongrenin yetkilerini kurucular kurulu kullanır. Parti'nin Genel Başkanı ile yaş kaydı aranmaksızın kuruculuk koşullarına sahip Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ve milletvekilleri bu kurulun doğal üyeleridir.